

Nordirland blev meget fattige og væsentlig dårligere stillet end protestanterne. Konflikten mellem de to forskellige kristne retninger er også national og politisk, og den er ligeså meget et resultat af social diskrimination, som den er af forskellig religiøs opfattelse.

Baskiske ETA's kamp for en selvstændig nation er ikke kun nationalistisk, men samtidig politisk terror, da ETA vil et socialistisk Baskerland. Samtidig har konflikten etniske overtoner, da baskerne har et eget sprog, der absolut intet har at gøre med spansk, og da de nationalistiske baskere giver udtryk for en herrefolksmentalitet, der opfatter den baskiske race som højerestående end den spanske.

Konflikten mellem islamisterne og den vestlige verden er heller ikke kun en religiøs konflikt. Islamisterne retter i samme grad angreb på deres egne regeringer i de muslimske lande som på vestlige mål. Et af al Qaeda's og Osama bin Ladens hovedmål er at styrte den saudiarabiske konge for at indføre en sand islamisk stat i profetens land. I Saudi Arabien praktiseres ellers en meget streng form for islam, men set fra en islamistisk synsvinkel er den uhyre forskel på rig og fattig et brud på en af islams søjler. I mange muslimske stater er der ikke nogen legal opposition, og derfor kanaliseres protest ud i religiøs indpakning. Diktaturstaterne i de muslimske lande kan godt forbyde politiske partier, men de kan ikke forhindre deres befolkninger i at høre, hvad der bliver sagt i fredagsbønnen. Så i virkeligheden er der tale om en politisk protest, der har sociale årsager, men som begrundes religiøst.

Årsagerne til terror

Årsagerne til terror er mange, og vanskelige at forklare. Hvad får mennesker til i en sags tjeneste at dræbe uskyldige civile? Forklaringer på terror kan groft sagt deles op i socioøkonomiske og psykologiske forklaringer.

De socioøkonomiske forklaringer på den islamistiske terror er, at store dele af befolkningerne i mange muslimske lande oplever, at deres regeringer er uduelige. Selv i de olierige muslimske stater er det kun en brøkdel af befolkningen, der har del i yelstanden, og mange unge oplever håbløshed i forhold til deres fremtid. Da der ikke er indbyggede muligheder for politisk opposition i disse diktaturstater, rettes vreden mod den vestlige verden, der ses som garanter for de korrupte og udemokratiske regeringer. Under Den Kolde Krig eksperimenterede flere arabiske stater med socialisme, men efterhånden valgte de fleste at rette ind efter en markedsøkonomisk udviklingsstrategi. Store dele af befolkningerne oplever, at disse importerede ideologier ikke medførte nogen udvikling fx i form

af indkomstudjævning. Og en dybest set politisk protest pakkes ind i islamistisk tankegang og retorik.

De psykologiske forklaringer går på frustrationer over tab af position. Den muslimske verden har lige siden det Osmanniske Rige gik i opløsning efter Første Verdenskrig oplevet et prestigetab i forhold til den vestlige verden, som har haft overordentlig stor indflydelse i Mellemøsten. Store dele af regionen blev i Mellemkrigstiden administreret af europæiske lande. Selv efter kolonifrigivelsen efter Anden Verdenskrig har de vestlige landes økonomiske interesser haft enorm betydning for udviklingen eller mangel på samme i området. Vreden kan altså igen rettes mod Vesten og den vestlige verdens værdier, som, mener man, har ødelagt de gode gamle muslimske samfund. Samtidigt med at islamismen retter sin vrede mod Vesten, er det et paradoks, at undersøgelser har vist, at en rigtig stor procentdel af de unge i mange muslimske lande drømmer om en tilværelse i USA eller Europa. Men i takt med indvandringen, som har fundet sted til Europa, oplever mange muslimske mindretal i de europæiske lande, hvor de har vanskeligt ved at lade sig integrere, at de bliver diskriminerede og marginaliserede. Frustrationer over disse delvist selvforskyldte forhold skaber grobund for radikal reaktion – terror.

Hvem bliver terrorister?

Det er vanskeligt at give et signalement af den typiske terrorist. De fleste af de terrorister, der stod bag 11. september, var unge arabiske mænd i 20'erne, som var under uddannelse i Vesten. De må have følt en voldsom frustration over at tilhøre en marginaliseret gruppe i Vesteuropa, og de udtrykte deres vrede over ikke at kunne blive integreret i den vestlige verden i en islamistisk selvmordsaktion.

De islamistiske terrorister var tidligere normalt statsborgere i arabiske lande, men efter 2001 lader det til, at islamismen tiltrækker stadig flere aktivister blandt de store islamiske mindretal i de vesteuropæiske lande. Dårlig integration, diskrimination og manglende fremtidsudsigter skaber grobund for et raseri, der ikke har nogen adresse. Et lille mindretal lader sig tiltrække af islamistiske imams og ekstremistiske hjemmesiders radikale analyse af og opfordring til kamp mod de vestlige værdier og lande. Senest har man også oplevet, at europæiske konvertitter har været at finde blandt aktive islamistiske terrorister.

Blandt palæstinenserne er desperationen så stor, at selvmordsbombere rekrutteres blandt børn helt ned til 12-årsalderen, som overtales til at gå i døden for den palæstinensiske sag, idet man bilder dem ind, at de bliver til martyrer for islam. De palæstinensiske organisationer, der rekrutterer selvmordsbombere, hjælper

familierne til de døde "martyrer". Men selvmordsbombere er ikke kun religiøse fanatikere, for også ikke religiøse bevægelser bruger denne desperate kampform.

Selvmodsterrorister adskiller sig fra tidligere tiders terrorister, idet målet i den grad helliger midlet, at de bevidst sætter deres liv ind på at dræbe fjender. Tidligere satte terrorister også livet på spil, men opererede dog med muligheder for at slippe fra deres aktioner med livet i behold.

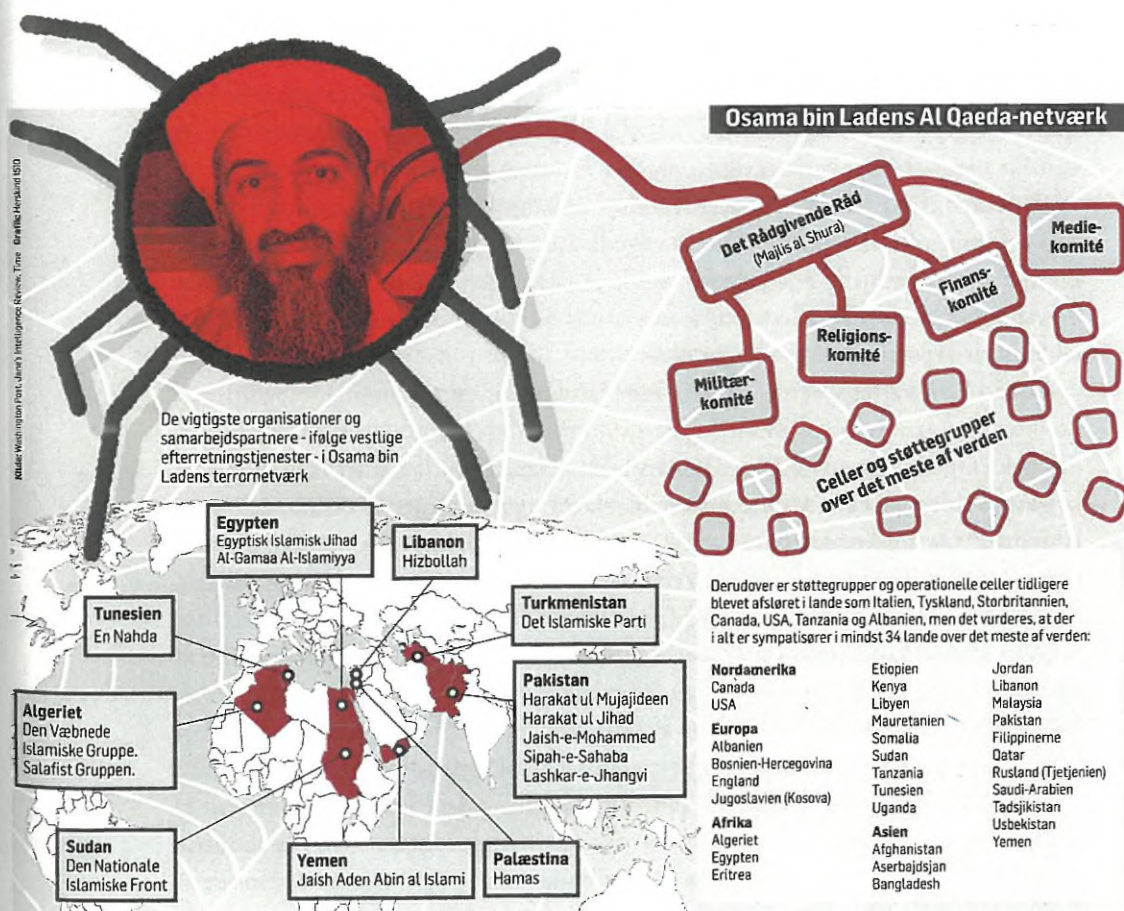
Al Qeada

Siden 11. september 2001 har al Qeada været den mest omtalte internationale islamistiske terrororganisation, men af gode grunde er det vanskeligt at skaffe sig nøjagtig viden om en illegal organisation. Al Qeada er ikke nogen fasttømret organisation, men aktionen mod World Trade Center krævede omfattende organisation, finansiering, kommunikation, rekruttering og planlægning mellem mange lande.

Al Qeada betyder "basen" og hentyder til de områder i det Taleban-styrede Afghanistan, hvor Osama bin Laden trænede islamistiske krigere fra midten af 1990'erne. Den oprindelige grundstamme i al Qeada var de såkaldte mujahedin-krigere (*hellige krigere*), der med amerikansk støtte bekæmpede de sovjetiske tropper i Afghanistan fra 1980 til 1988. Da det islamistiske Taleban-styre sejrede i den afghanske borgerkrig, og mujahedin'erne blev "arbejdsløse", deltog nogle af dem i den bosniske overlevelseskrig 1992–95. Samtidig stod al Qeada bag de omtalte terroraktioner mod amerikanske mål.

Krigen Mod Terror fra 11. september 2001 og nedkæmpelsen af Taleban samme år har betydet, at al Qeada ikke længere har nogen egentlig geografisk base. Men til trods for dette er al Qeada ingen steder og alle vegne. Det lader til, at der er tale om et slags netværk, der deler opfattelsen af, at de vestlige værdier er ugudelige. Stort set alle større terroraktioner siden 11. september er blevet tilskrevet al Qeada, således Bali 2002, Madrid 2004 og London 2005 m.fl. Men de store (selvmords)terroraktioner planlægges lokalt og udføres af lokale på baggrund af den konsensus, der er om mål og midler blandt islamister. Måske er al Qeada blevet tilskrevet flere aktioner, end netværket har ophavsret til. Men det er kendetegnende for deciderede al Qeada aktioner, at de synes at være store og veltilrettelagte simultanangreb på mange vestlige mål, der sikrer stor presseomtale. Det er samtidigt karakteristisk, at det såkaldte netværk aldrig går ud i offentligheden, som andre terrorgrupper, for at påtage sig ansvaret, skylden eller æren, for en aktion.

Der er spekulationer, der går på, om al Qaeda har ændret karakter. Krigen Mod Terror i almindelighed og krigen mod Afghanistan i særdeleshed har utvivlsomt kostet mange al Qaeda-krigere livet, og en del al Qaeda-aktivister opholder sig i fængsel på Guantánamo eller i nogle af de hemmelige CIA fængsler. Men al Qaeda er desværre ikke knækket, hvilket den optrappede krig mod de vestlige militære styrker i Afghanistan og Irak tyder på.

Politiken-illustration af al Qaeda-netværket i december 2001.